

III. Hospodaření rozpočtů územních samosprávných celků za 1. pololetí 2005

Rok 2005 představuje z hlediska financování územních samosprávných celků významnou změnu především pro kraje. V průběhu roku 2004 byl připraven a projednán přepracovaný vládní návrh novely zákona o rozpočtovém určení daní. Vládní návrh předpokládal navýšení daňových příjmů krajů o 54,6 mld Kč a zvýšení podílu krajů na sdílených daních z 3,1 % na 15,06 %. Při projednávání v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR byla z vládního návrhu vyřazena celá oblast převodů z kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, čímž došlo ke snížení celkového objemu převodů z kapitol státního rozpočtu a z rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury na 26,7 mld Kč. Schválený procentní podíl krajů na sdílených daních na rok 2005 činí 8,92 %.

Výsledná podoba novely zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, byla vyhlášena ve Sbírce zákonů jako zákon č. 1/2005 Sb. ze dne 3. ledna 2005. Zákon nabyl účinnosti dnem vyhlášení.

Z důvodu časového nesouladu při projednávání návrhu státního rozpočtu ČR na rok 2005 a návrhu novely zákona o rozpočtovém určení daní v Parlamentu ČR, byl návrh státního rozpočtu ČR na rok 2005 sestaven v souladu s rozpočtovým určením daní platným v roce 2004.

Dlouhodobě nevyhovující územně správní uspořádání, nesoulad území současných krajů s objektivními geografickými vazbami, které se projevují např. v dopravní dostupnosti nebo v množství pracovních příležitostí a služeb, které vycházejí z potřeb občanů deklarovaných usneseními zastupitelstev, řeší zákon o změnách hranic krajů. Jedná se o změny hranic krajů vymezením území kraje Vysočina a Jihomoravského kraje a o vymezení území Moravskoslezského kraje a Olomouckého kraje. Změny hranic krajů se týkají celkem 28 obcí, ve kterých žije 11 380 obyvatel. Všechny dotace územním samosprávným celkům pro rok 2005 jsou rozepsány jednotlivým krajům ve smyslu výše zmíněného zákona o změnách hranic krajů.

Rozpočet krajů na rok 2005 je koncipován jako přebytkový, a to ve výši 1,6 mld Kč, po navýšení podílu krajů na sdílených daních a provedení souvisejících rozpočtových opatření ve výši 1,8 mld Kč. Rozpočet obcí je koncipován jako schodkový, a to ve výši 6,6 mld Kč.

V souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, musí být schodek uhrazen buď finančními prostředky z minulých let nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje vlastních dluhopisů. Rozhodnutí o tom, který z těchto zdrojů bude obcí použit, je v pravomoci zastupitelstev obcí.

1. Celkové výsledky hospodaření krajů a obcí

Územní samosprávné celky jsou tvořeny rozpočty krajů a rozpočty obcí.

Hodnocení plnění příjmů a výdajů krajů za období 1. pololetí 2005 bude provedeno ke korigovanému rozpočtu, tj. po promítnutí novely zákona o rozpočtovém určení daní. Hodnocení plnění příjmů a výdajů obcí bude provedeno k rozpočtu po změnách (vzhledem k tomu, že schválení novely zákona o rozpočtovém určení daní nemá vliv na daňové příjmy se rozpočet po změnách rovná korigovanému rozpočtu).

Kraje, obce a dobrovolné svazky obcí získaly ke konci prvního pololetí do svých rozpočtů 156,2 mld Kč, což představuje plnění korigovaného rozpočtu ve výši 46,2 %. Obce a dobrovolné svazky obcí (dále jen „obce“) se na celkových příjmech podílely 66,3 %.

V roce 2005 je v důsledku novely zákona o rozpočtovém určení daní financování krajů zabezpečeno z jedné třetiny daňovými příjmy, necelé dvě třetiny tvoří dotace ze státního rozpočtu. U obcí jsou hlavním zdrojem financování veřejných statků daňové příjmy.

Tabulka č.1

Příjmy a výdaje obcí a krajů v 1. pololetí roku 2005

(v mil. Kč)

Ukazatel	Rozpočet 2005 korigovaný	Skutečnost k 30.6.2005	% plnění	Obce a DSO skutečnost k 30.6.2005	Podíl obcí a DSO	Kraje skutečnost k 30.6.2005
1	2	3	4	5	5:3	6
I. Daňové příjmy	167 700,0	74 270,6	44,3	58 690,6	79,0	15 580,0
z toho :						
Daně z příjmů fyzických osob	49 100,0	22 164,5	45,1	17 080,6	77,1	5 083,9
z toho :						
ze závislé činnosti a funkčních požitků	34 400,0	15 480,9	45,0	11 282,7	72,9	4 198,2
ze samostatné výdělečné činnosti	12 400,0	5 816,2	46,9	5 170,7	88,9	645,5
z kapitálových výnosů	2 300,0	848,4	36,9	608,2	71,7	240,2
Daně z příjmů právnických osob	39 900,0	16 981,9	42,6	13 571,1	79,9	3 410,8
z toho :						
daň z příjmů právnických osob	34 100,0	11 856,6	34,8	8 445,8	71,2	3 410,8
daň z příjmů právnických osob za obce	5 800,0	5 125,0	88,4	5 125,0	100,0	
daň z příjmů právnických osob za kraje						
Daň z přidané hodnoty	64 600,0	26 599,5	41,2	19 524,9	73,4	7 074,6
Daně a poplatky z vybraných činností a služeb	9 300,0	6 811,5	73,2	6 800,7	99,8	10,8
Daň z nemovitostí	4 800,0	1 709,8	35,6	1 709,8	100,0	
Ostatní daňové příjmy		2,7		2,7	100,0	
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	26 100,0	12 517,9	48,0	11 760,8	94,0	1 284,4
III. Kapitálové příjmy	12 400,0	5 925,6	47,8	5 823,3	98,3	102,3
VLASTNÍ PŘÍJMY (po konsolidaci)	206 200,0	92 714,1	45,0	76 274,7	82,3	16 966,7
IV. Přijaté dotace (po konsolidaci)	131 662,4	63 421,8	48,2	27 321,7	43,1	38 352,2
PŘÍJMY CELKEM PO OPRAVĚ (po konsolidaci)	337 862,4	156 184,4	46,2	103 595,8	66,3	55 318,1
I. Běžné výdaje (po konsolidaci)	247 640,0	123 562,6	49,9	73 817,5	59,7	51 669,8
II. Kapitálové výdaje (po konsolidaci)	95 056,8	26 099,4	27,5	24 239,8	92,87	2 657,1
VÝDAJE CELKEM (po konsolidaci)	342 696,8	149 662,0	43,7	98 057,3	65,5	54 326,9
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ (po konsolidaci)	-4 834,4	6 522,4		5 538,5	84,9	991,2

Celkové výdaje územních samosprávných celků byly čerpány ve výši 149,7 mld Kč, tj. plnění ve výši 43,7 % korigovaného rozpočtu. Obce se na celkových výdajích podílejí 65,5 %.

Kraje a obce skončily své hospodaření v prvním pololetí převahou příjmů nad výdaji ve výši 6,5 mld Kč. Kraje vykazují přebytek 1,0 mld Kč, obce 5,5 mld Kč.

Kraje vykazují na bankovních účtech ke konci sledovaného období částku 5,3 mld Kč, obce 48,4 mld Kč.

2. Příjmy a výdaje krajů

Zákonem č.1/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům bylo do daňových příjmů krajů převedeno z kapitol státního rozpočtu a z rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury 27,3 mld Kč. Schválený procentní podíl krajů na sdílených daních činí 8,92 %.

Krajům byly zákonem nejen navýšeny daňové příjmy, ale zákon rovněž výrazným způsobem rozšířil oblasti, ve kterých kraje rozhodují v samostatné působnosti. Od roku 2005 rozhodují kraje o těchto výdajových titulech:

- příspěvek na dopravní obslužnost – autobusová doprava
- příspěvek na dopravní obslužnost – drážní doprava
- dotace na výkon zřizovatelských funkcí a činností převedených z OkÚ, obcí, příp. resortů krajům
- dotace na financování běžného a investičního rozvoje územních samosprávných celků

Celkové příjmy krajů činily ke konci 1. pololetí 55,3 mld Kč. Vlastní příjmy krajů dosáhly výše 17,0 mld Kč, tj. o 9,9 mld Kč více proti předcházejícímu srovnatelnému období a představovaly 30,7 % celkových příjmů. Zbývající část příjmů tvoří dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů.

Tabulka č. 2

(v mil. Kč)

Ukazatel	Skutečnost k 30.6.2004	Rozpočet 2005	Rozpočet 2005 korigovaný	Skutečnost k 30.6.2005	% plnění korig. rozpočtu
1	2	3	4	5,0	6
I. Daňové příjmy	5 656,1	14 500,0	41 800,0	15 580,0	37,3
z toho :					
Daně z příjmů fyzických osob	1 804,4	4 100,0	12 000,0	5 083,9	42,4
Daně z příjmů právnických osob	1 397,5	3 600,0	10 300,0	3 410,8	33,1
Daň z přidané hodnoty	2 443,4	6 800,0	19 500,0	7 074,6	36,3
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	1 305,5	2 200,0	2 200,0	1 284,4	58,4
III. Kapitálové příjmy	153,3	300,0	300,0	102,3	34,1
Vlastní příjmy (po konsolidaci)	7 114,9	17 000,0	44 300,0	16 966,7	38,3
IV. Přijaté dotace (po konsolidaci)	45 322,5	64 362,3	79 389,3	38 352,2	48,3
Příjmy celkem po opravě (po konsolidaci)	52 437,4	81 362,3	123 689,3	55 318,1	44,7

Daňové příjmy krajů vykázaly k 30. červnu 2005 objem 15,6 mld Kč, tj. plnění proti korigovanému rozpočtu na 37,3 %. Proti pololetí roku předchozího jsou daňové příjmy v důsledku novely zákona o rozpočtovém určení daní téměř trojnásobné. Podíl daňových příjmů na vlastních příjmech činil téměř 92 %, což je zhruba o 12 % více proti srovnatelnému období minulého roku.

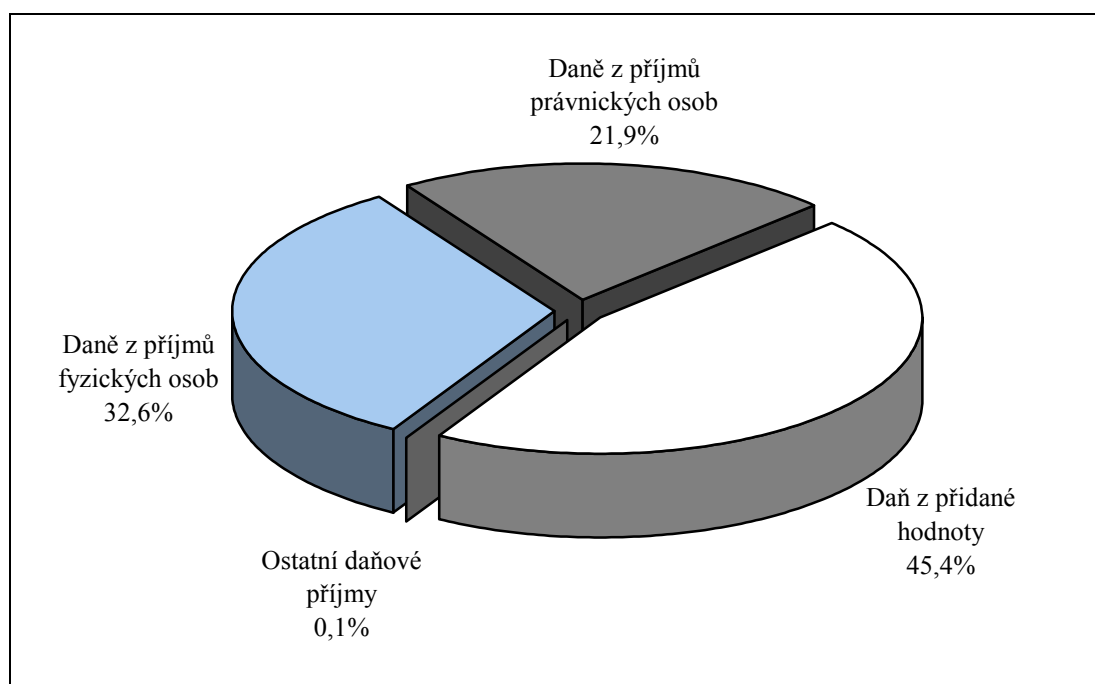
Daň z příjmů fyzických osob celkem dosáhla ke konci sledovaného období výše 5,1 mld Kč (plnění korigovaného rozpočtu 42,4 %) a daň z příjmů právnických osob činila 3,4 mld Kč (plnění korigovaného rozpočtu 33,1 %). Daň z přidané hodnoty, která je objemově nejvýznamnější, je vykazována ve výši 7,1 mld Kč (plnění korigovaného rozpočtu 36,3 %).

Vlastní příjmy krajů jsou dále tvořeny **nedaňovými příjmy**, které dosáhly v pololetí letošního roku výše 1,3 mld Kč, tj. 58,4 % korigovaného rozpočtu a jejich výše zůstává zhruba na úrovni minulého období. Nejvyšší nárůst příjmů zaznamenala položka příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy, téměř čtyři pětiny těchto příjmů tvoří platby za odebrané množství podzemní vody. Na úrovni minulého období zůstávají příjmy z pronájmu majetku a položka odvody příspěvkových organizací poklesla o 0,2 mld Kč.

Kapitálové příjmy dosáhly výše 0,1 mld Kč, více než čtyři pětiny příjmů tvoří příjmy z prodeje dlouhodobého majetku.

Graf č.1

Strukturu jednotlivých druhů daňových příjmů krajů k 30. červnu 2005 znázorňuje následující graf

Hlavním zdrojem příjmů krajů jsou v roce 2005 i přes novelu zákona o rozpočtovém určení daní **dotace ze státního rozpočtu**. Dotace krajů tvoří dotace obsažené ve finančním vztahu státního rozpočtu k rozpočtům krajů zahrnuté v kapitole Všeobecná pokladní správa, ostatní dotace v kapitole Všeobecná pokladní správa a dotace z ostatních kapitol státního rozpočtu a ze státních fondů.

Finanční vztahy státního rozpočtu k rozpočtům krajů byly rovněž navrženy v podobě, jakoby návrh novely zákona o rozpočtovém určení nebyl schválen, tedy včetně dotačních titulů, které byly předmětem převodu do daňových příjmů krajů.

V návaznosti na vyhlášení novely zákona o rozpočtovém určení daní provedlo Ministerstvo financí na počátku ledna 2005 následující rozpočtová opatření, a to vázání té části finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům krajů, která byla předmětem převodu do daňových příjmů krajů, ve státním rozpočtu. Z původní výše finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům krajů ve výši 20,2 mld Kč (příloha č. 6 k zákonu č. 675/2004 Sb.) činí prostředky po provedeném vázání ve výši 5,9 mld Kč.

V návaznosti na konečnou podobu zákona o rozpočtovém určení daní, kdy rozpočtové prostředky pro krajské, soukromé a církevní školství nebyly zahrnuty do daňových příjmů krajů, bylo provedeno rozpočtové opatření z kapitoly Všeobecná pokladní správa do kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, odkud budou tyto dotace ve výši 29,8 mld Kč uvolňovány.

Po provedeném vázání kraje čerpají z finančních vztahů státního rozpočtu příspěvek na výkon státní správy a dotace na sociální služby v celkové výši 5,9 mld Kč.

Příspěvek na výkon státní správy ve výši 1,2 mld Kč zahrnuje prostředky na financování výkonu přenesené působnosti vyplývající z I. i II. fáze reformy územní veřejné správy, část prostředků ve výši 52,5 mil. Kč je určen na jednotky Sborů dobrovolných hasičů obcí, kterým kraje hradí náklady spojené se zásahy mimo jejich územní obvod a podílí se na financování jejich akceschopnosti, pořízení a na obnově požární techniky. Část příspěvku na výkon státní správy ve výši 0,2 mld Kč je součástí převodů do daňových příjmů krajů a tato částka zůstane vázána ve státním rozpočtu.

Příspěvek na dopravní obslužnost v autobusové dopravě je určen na částečnou úhradu prokazatelné ztráty pravidelné linkové autobusové dopravy vyplývající ze smlouvy o závazku veřejné služby dle zákona č. 111/94 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů, uzavřené mezi dopravním úřadem a dopravcem. Příspěvek je určen též na zabezpečení základní dopravní obslužnosti územního obvodu kraje. Krajům výkon této pravomoci přísluší v rámci přenesené působnosti. Příspěvek byl pro rok 2005 valorizován o 3 %. Příspěvek na dopravní obslužnost v autobusové dopravě ve výši 3,0 mld Kč je součástí převodů do daňových příjmů krajů a zůstane proto v roce 2005 vázán ve státním rozpočtu.

Příspěvek na dopravní obslužnost v drážní dopravě je určen na částečnou úhradu prokazatelné ztráty ve veřejné drážní dopravě (mimo vlaků vyšší kategorie) vyplývající ze smlouvy o závazku veřejné služby dle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů. Krajům výkon této pravomoci přísluší v rámci přenesené působnosti. Příspěvek byl pro rok 2005 valorizován o 3 %. Příspěvek na dopravní obslužnost v drážní dopravě ve výši 2,3 mld Kč je součástí převodů do daňových příjmů krajů a zůstane v roce 2005 vázán ve státním rozpočtu.

Z dotace na výkon zřizovatelských funkcí a činností převedených z okresních úřadů, obcí případně resortů krajům ve výši 8,6 mld Kč bude v letošním roce uvolněna pouze dotace na sociální služby ve výši 5,0 mld Kč. Zbývající část dotace na výkon zřizovatelských funkcí a činností převedených z okresních úřadů, obcí, případně resortů krajům, která je součástí převodů do daňových příjmů krajů, zůstane vázána ve státním rozpočtu.

Dotační titul financování reprodukce majetku územních samosprávných celků v rozpočtovaném objemu 5,0 mld Kč není určen pouze pro kraje, ale i pro obce v daném kraji. Smyslem dotace je flexibilní řešení především havarijních situací na majetku územních samosprávných celků. O konkrétním použití prostředků na svém území rozhoduje příslušný kraj. Dotace byla valorizována pro rok 2005 o 3 %. Dotace na financování běžného a investičního rozvoje územních samosprávných celků je součástí převodů do daňových příjmů krajů a zůstane proto v roce 2005 vázána ve státním rozpočtu.

Celkem bylo krajům k 30. červnu uvolněno v rámci finančního vztahu v měsíčních splátkách 3,0 mld Kč, tj. 50 % korigovaného rozpočtu.

Z kapitoly Všeobecná pokladní správa byly dále poskytnuty další účelové neinvestiční prostředky na úhradu dodatečně uplatněných závazků zdravotnických zařízení zřízených bývalými okresními úřady, na financování činnosti krajského koordinátora romských poradců, na náhradu škody způsobené chráněným živočichem na základě zákona č. 115/2000 Sb., na protiradonová opatření, na výdaje spojené s likvidací nepoužitých léčiv, na výdaje za činnosti v oblasti zabránění vzniku, rozvoje a šíření TBC, na příspěvek na výkon státní správy pro kraje, na zabezpečení nových a dodatečných voleb do zastupitelstev obcí. K 30. červnu přijaly kraje ze státního rozpočtu z kapitoly Všeobecná pokladní správa prostředky v celkové výši 0,1 mld Kč.

Objemově největší část však byla krajům převedena z ostatních kapitol státního rozpočtu, a to ve výši 35,3 mld Kč. Z rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy činily účelové neinvestiční dotace 34,0 mld Kč a byly určeny především na přímé náklady škol (platy, odvody do fondů, výdaje na učební pomůcky a školní potřeby a výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a služby).

Kromě toho kraje vykázaly ve svých příjmech ke konci prvního pololetí další účelové dotace z rozpočtu Ministerstva práce a sociálních věcí ve výši 0,7 mld Kč především na podporu neziskových subjektů poskytujících sociální služby pro osoby se zdravotním postižením a seniory, na obnovu investičního majetku ve správě ústavů sociální péče. Další prostředky byly použity v rámci operačního programu lidských zdrojů, který je zaměřen na snížení nezaměstnanosti a zlepšení struktury pracovních míst.

Tabulka č. 3

**Přehled o přijatých dotacích a půjčkách krajskými úřady
z rozpočtů jednotlivých kapitol a ze státních fondů k 30.6.2005**

(v mil. Kč)

Kapitola	Celkem	z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Úřad vlády ČR	3,6	3,6		
Ministerstvo obrany	2,0	2,0		
Ministerstvo práce a sociálních věcí	657,6	642,6	15,0	
Ministerstvo vnitra	0,1	0,1		
Ministerstvo pro místní rozvoj	1,2	0,2	1,0	
Grantová agentura	0,5	0,5		
Ministerstvo průmyslu a obchodu	5,3		5,3	
Ministerstvo zemědělství	5,1	5,1		
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	34 072,1	34 027,7	44,4	
Ministerstvo kultury	119,0	68,4	50,6	
Ministerstvo zdravotnictví	361,4	26,5	334,9	
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	0,3	0,3		
Národní fond	10,2	8,0	2,2	
Operace státních finančních aktiv	26,2	9,0	17,2	
Všeobecná pokladniční správa	3 030,9	3 018,0	12,9	
Státní fond životního prostředí	4,8	2,9	1,9	
Státní fond dopravní infrastruktury	5,8		5,8	
C e l k e m	38 306,1	37 814,9	491,2	0,0

Ministerstvo zdravotnictví uvolnilo krajům investiční prostředky ve výši 0,4 mld Kč, především na podporu a optimalizaci regionálních zdravotnických zařízení a obnovu materiálně technické základny nemocnic. Z rozpočtu Ministerstva kultury přijaly kraje 0,1 mld Kč na regeneraci městských památkových rezervací, na opravy a rekonstrukce vybraných kulturních zařízení, na zabezpečení regionální funkce knihoven apod.

Kraje vykázaly ve svých příjmech ke konci prvního pololetí přijaté investiční a neinvestiční dotace ze státního rozpočtu v celkové výši 38,3 mld Kč.

Celkové výdaje krajů byly ke konci prvního pololetí čerpány ve výši 54,3 mld Kč, tj. plnění 44,6 %, téměř veškeré výdaje představují neinvestiční výdaje, které ve sledovaném období činily 51,7 mld Kč. Celkové výdaje krajů byly ve srovnání se stejným obdobím minulého roku vyšší o 5,3 mld Kč.

Největší položku **neinvestičních výdajů** tvoří neinvestiční transfery příspěvkových organizací především v odvětví školství, zdravotnictví a sociální péče, které představují 46,0 % běžných výdajů. Meziroční index dosáhl hodnoty 115,7 %.

Nejvyšší nárůst ve výši 19,6 mld Kč však kraje vykázaly u položky neinvestiční dotace neziskovým a podobným organizacím. Jsou to přímé náklady na vzdělání poskytnuté z rozpočtů krajů základním školám v souladu s novým školským zákonem, který vstoupil v platnost dne 1. ledna 2005.

Výdaje krajů na dopravní obslužnost činily ke konci prvního pololetí 3,7 mld Kč a jsou ve srovnání se stejným obdobím minulého roku vyšší o 1,4 mld Kč. Výdaje na platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci se vyznačují mírným nárůstem, u položky nákup vody, paliv, energie, služeb a ostatní nákupy vykázaly kraje ve srovnání se stejným obdobím minulého roku mírný pokles.

V neinvestičních výdajích se promítá kromě čerpání přímých nákladů na vzdělání, výdaje na realizaci zdravotnických programů, na náhradu škod způsobených chráněnými živočichy, na financování činnosti krajského koordinátora, na zabránění vzniku, rozvoje a šíření TBC, na likvidaci nepoužitelných léčiv, na řešení prevence kriminality a na protiradonová opatření.

Kapitálové výdaje krajů činily ke konci prvního pololetí 2,7 mld Kč, z toho tvoří investiční dotace příspěvkovým organizacím (1,3 mld Kč) a investiční nákupy a související výdaje (0,9 mld Kč) téměř 84,0 % kapitálových výdajů. Investiční nákupy a související výdaje, které zahrnují skutečné platby za pořízení dlouhodobého investičního majetku, vykázaly kraje ke konci sledovaného období nižší o 0,4 mld Kč než ve stejném období minulého roku.

3. Příjmy a výdaje obcí

Celkové příjmy obcí dosáhly ke konci prvního pololetí 103,6 mld Kč, což je o 17,7 mld Kč méně proti srovnatelnému období předchozího roku. Obce vykazují plnění rozpočtu po změnách ve výši 48,4 % (vzhledem k tomu, že příjmy obcí nejsou dotčeny novelou zákona 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, rozpočet po změnách se rovná korigovanému rozpočtu). Pokles je způsoben změnou metodiky finančních toků v oblasti školství. Od 1. ledna 2005 jsou přímé náklady pro obecní školství poskytovány z rozpočtu krajů přímo školám a školským zařízením a neprocházejí již rozpočty obcí, jak tomu bylo v roce 2004.

Základním zdrojem příjmů obcí zůstávají nadále daňové příjmy, které tvoří již více než polovinu (56,7 %) jejich celkových příjmů. Nedaňové příjmy se podílejí na celkových příjmech obcí 11,4 % a kapitálové příjmy 5,6 %. Vlastní příjmy obcí tvoří téměř tři čtvrtiny (73,6 %) rozpočtů obcí.

Další objemově významnou položkou jsou přijaté dotace ze státního rozpočtu, státních fondů a Národního fondu, které se na celkových příjmech podílejí 21,6 %. Zbývající část (4,7 %) dotací pro obce tvoří dotace od krajů a převody z vlastních fondů.

Porovnání příjmů a výdajů obcí a DSO v 1. pololetí 2004 a v 1. pololetí 2005 ukazuje následující tabulka (v mil. Kč):

Tabulka č.4

(v mil. Kč)							
Ukazatel	Obce a DSO skutečnost 1.pol. 2004	Rozpočet 2005 schválený	Rozpočet 2005 korigovaný	Obce a DSO skutečnost 1.pol. 2005	% plnění korig. rozp.	Index 05/04	Rozdíl 05-04
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Daňové příjmy	56 536,3	125 900,0	125 900,0	58 690,6	46,6	103,8	2 154,3
z toho :							
Daně z příjmů fyzických osob	16 722,3	37 100,0	37 100,0	17 080,6	46,0	102,1	358,3
Daně z příjmů právnických osob	15 105,4	29 600,0	29 600,0	13 571,1	45,8	89,8	-1 534,3
Daň z přidané hodnoty	17 048,6	45 100,0	45 100,0	19 524,9	43,3	114,5	2 476,3
Daně a poplatky z vybraných činností a služeb	5 997,5	9 300,0	9 300,0	6 800,7	73,1	113,4	803,2
Daň z nemovitostí	1 658,5	4 800,0	4 800,0	1 709,8	35,6	103,1	51,3
Ostatní daňové příjmy	3,0			2,7		90,0	-0,3
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	11 829,0	23 900,0	23 900,0	11 760,8	49,2	99,4	-68,2
III. Kapitálové příjmy	5 205,4	12 100,0	12 100,0	5 823,3	48,1	111,9	617,9
Vlastní příjmy (po konsolidaci)	73 570,7	161 900,0	161 900,0	76 274,7	47,1	103,7	2 704,0
IV. Přijaté dotace (po konsolidaci)	47 769,7	52 103,3	52 273,1	27 321,7	52,3	57,2	-20 448,0
Příjmy celkem po oprá (po konsolidaci)	121 340,3	214 003,3	214 173,1	103 595,8	48,4	85,4	-17 744,5

Daňové příjmy rozpočtů obcí jsou v roce 2005 naplňovány podle novely zákona o rozpočtovém určení daní č. 243/2000 Sb., ve znění pozdějších zákonů. Daňové příjmy obcí vykázaly k 30. červnu objem 58,7 mld Kč, tj. 46,6 % rozpočtu po změnách. Podíl daňových příjmů na celkových příjmech se proti stejnému období minulého roku zvýšil o 10,1%, v absolutním vyjádření se tyto příjmy zvýšily o 2,2 mld Kč.

Daň z příjmů fyzických osob dosáhla ke konci sledovaného období výše 17,1 mld Kč, což je 46,0 % celoročního rozpočtovaného objemu.

Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků činila ke konci června 11,3 mld Kč, tj. plnění rozpočtu po změnách na 46,1 %. Ve srovnání s pololetím minulého roku se výnos daně zvýšil o 0,5 mld Kč.

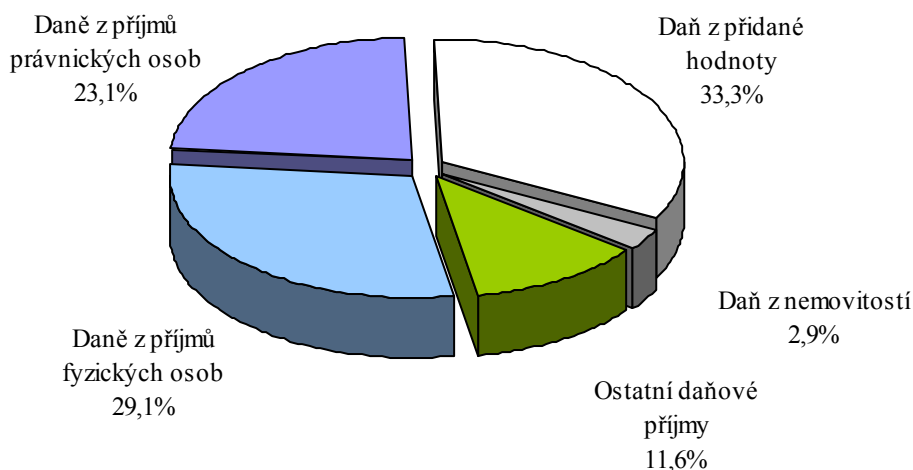
Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti je vykazována v účetnictví obcí v objemu 5,2 mld Kč, tj. plnění 47 %. Ve srovnání se stejným obdobím minulého roku se výnos daně zvýšil o 0,2 mld Kč.

Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů zahrnuje daně z úroků, dividend a jiných kapitálových výnosů a daně z jiných příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby, nelze-li je oddělit od inkasa daně z kapitálových výnosů. V prvním pololetí získaly obce příjmy z této daně 0,6 mld Kč, což je o 0,3 mld Kč méně proti předchozímu období.

Daň z příjmů právnických osob byla zaúčtována u obcí v objemu 13,6 mld Kč, což je ve srovnání s pololetím minulého roku o 1,5 mld Kč méně a představuje plnění rozpočtu po změnách na 45,8 %. Výnos daně z příjmů právnických osob za obce, kde poplatníkem je obec, činí ve sledovaném období 5,1 mld Kč a je zhruba na úrovni roku minulého. Jedná se o podnikatelské aktivity obcí, kdy obce jsou plátcí daně, daň neodvádějí, pouze ji promítají ve svém účetnictví.

Graf č.2

Přehled daňových příjmů obcí a DSO k 30.6.2005

Daň z přidané hodnoty, která je další sdílenou daní obcí a státního rozpočtu činila u obcí 19,5 mld Kč a byla o 2,5 mld Kč vyšší proti prvnímu pololetí minulého roku.

Výnos **daně z nemovitostí** je na úrovni srovnatelného období minulého roku. Obce zaúčtovaly do svých příjmů 1,7 mld Kč. Rychlejší plnění této příjmové položky (plnění rozpočtu na 35,6 %) se jako každoročně očekává v průběhu třetího čtvrtletí, kdy budou zpracována všechna daňová přiznání.

Součástí daňových příjmů jsou **správní poplatky**, které zahrnují poplatky stanovené zákonem o správních poplatcích za správní úkony a správní řízení, jehož výsledkem jsou vydaná povolení, rozhodnutí apod. Na poplatcích bylo vybráno 1,6 mld Kč, tj. o 0,3 mld Kč více než v předchozím roce.

Do daňových příjmů jsou zahrnuty i **poplatky a odvody v oblasti životního prostředí**, které představují povinnou platbu za využívání životního prostředí, jako např. poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových, poplatky za znečišťování ovzduší, poplatky za uložení odpadů, poplatek za likvidaci komunálního odpadu, odvody za odnětí půdy ze zemědělskému půdnímu fondu a poplatky za odnětí pozemků plnění funkcí lesa. Plnění ve výši 3,4 mld Kč představuje zvýšení příjmů o 0,4 mld Kč proti srovnatelnému období minulého roku.

Položka **místní poplatky z vybraných činností a služeb** zahrnuje především místní poplatky ukládané za účelem zdanění (často i regulace) určité aktivity či vyjadřující určité místní specifikum. Jedná se např. o poplatky ze psů, za lázeňský a rekreační pobyt, za užívání veřejného prostranství, ze vstupného, z ubytovací kapacity, poplatek za povolení k vjezdu do vybraných míst, poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj a poplatek za zhodnocení stavebního pozemku. Plnění ve výši 1,2 mld Kč znamená zhruba stejné plnění těchto příjmů s pololetím roku minulého.

Do nově zavedené položky **ostatní odvody z vybraných činností a služeb** byly zahrnuty odvody části výtěžku z provozování loterií a jiných podobných her na veřejně prospěšné účely. Na odvodech bylo vybráno 0,6 mld Kč.

Nedaňové příjmy dosáhly ke konci června výše 11,8 mld Kč a proti srovnatelnému období minulého roku se nepatrně snížily o 0,1 mld Kč.

Objemově nejvýznamnější položkou nedaňových příjmů jsou příjmy z pronájmu majetku, která dosáhla výše 4,1 mld Kč a zůstala na úrovni minulého roku. Jedná se zejména o příjmy z nájemného samotných pozemků, z nájemného budov a jejich částí a příjmy z pronájmu movitých věcí.

Položka příjmy z vlastní činnosti se proti roku minulému snížila o 0,3 mld Kč a příjmy dosáhly výše 2,4 mld Kč. Tato položka zahrnuje příjmy spojené s poskytováním veřejných služeb, za které je inkasován určitý poplatek (např. příjmy za úhrady příspěvku rodičů na částečnou úhradu neinvestičních nákladů při pobytu dětí v jeslích, mateřských školách, uměleckých školách, školních družinách, klubech, za odvoz komunálních odpadů zpoplatňovaných na základě smluvního vztahu s majiteli nemovitostí, příjmy inkasované za poskytování informací podle zákona č. 106/99 Sb., o svobodném přístupu k informacím). Položka zahrnuje i příjmy za úplatné využití komunikací a příjmy za vstup na cizí pozemky.

Na příjmech z úroků bylo inkasováno 1,3 mld Kč, což představuje plnění na stejné úrovni předchozího období. Vývoj této položky je spojen s kapitálovými příjmy, zejména s finančními operacemi obcí na kapitálovém trhu.

Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy dosáhly ke konci prvního pololetí výše 1,5 mld Kč a proti minulému období klesly o 0,1 mld Kč. Položka zahrnuje např. veškeré příjmy z prodeje neinvestičního majetku, přijaté neinvestiční dary, přijaté pojistné náhrady a přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady.

Kapitálové příjmy dosáhly výše 5,8 mld Kč a proti pololetí předchozího roku se zvýšily o 0,6 mld Kč. Čtyři pětiny takto získaných příjmů činily příjmy z prodeje dlouhodobého majetku.

Vlastní příjmy obcí se na celkových příjmech podílejí 73,6 %, což je o 13,0 % více proti prvnímu pololetí roku 2004. Podíl vlastních příjmů na celkových příjmech obcí se výrazně zvýšil vlivem metodické změny v oblasti financování školství. Zbývající část příjmů obcí tvoří přijaté dotace ze státního rozpočtu, dotace ze státních fondů, dotace od krajů, dotace z Národního fondu a převody z vlastních fondů.

Obce ve svých příjmech vykázaly **dotace ze státního rozpočtu a Národního fondu** ve výši 20,2 mld Kč a ze **státních fondů** ve výši 2,1 mld Kč. Podíl přijatých dotací na celkových příjmech činil v hodnoceném období 19,5 %.

Vztah státního rozpočtu k rozpočtům obcí pro rok 2005 je definován finančním vztahem státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích, příspěvkem na výkon státní správy obcím s rozšířenou působností, ostatními dotacemi z kapitoly Všeobecná pokladní správa a dotacemi z ostatních kapitol ústředních orgánů státního rozpočtu.

Soubor dotací ze státního rozpočtu zahrnutý ve vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí je určen na částečnou úhradu neinvestičních výdajů ve školství, zdravotnictví, ústavech sociální péče, domovech důchodců, a to pouze pro příspěvkové organizace, případně organizační složky zřizované obcemi. Dalšími dotacemi jsou dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím a ostatní činnosti v oblasti sociálních služeb, příspěvek na výkon státní správy v přenesené působnosti obcí a dotace na dávky sociální péče.

Pro výpočet dotace v zařízeních sociální péče (domovy důchodců, ústavy sociální péče), ve vybraných zdravotnických zařízeních (dětské domovy, kojenecké ústavy) a v oblasti školství (základní a mateřské školy, včetně škol speciálních), byly použity propočtové ukazatele. Pomocí těchto ukazatelů jsou pak stanoveny absolutní částky dotace obcím do jednotlivých krajů.

Příspěvek na výkon státní správy obcím s rozšířenou působností je určen na částečnou úhradu osobních a věcných výdajů spojených s výkonem státní správy. Proti roku 2004 byl příspěvek snížen o výdaje spojené s přenesením výkonu agendy státní sociální podpory delimitované z obcí s rozšířenou působností a magistrátních měst na úřady práce (usnesení vlády č. 611/2004).

Celkem bylo obcím k 30. červnu uvolněno v rámci finančního vztahu v měsíčních splátkách 13,0 mld Kč, tj. 56,4 % schváleného rozpočtu.

Dalšími dotacemi ze státního rozpočtu jsou dotace investičního i neinvestičního charakteru, které jsou obcím uvolňovány v průběhu roku. Z kapitoly Všeobecná pokladní správa byly obcím uvolněny dotace na příspěvek na výkon státní správy pro obce s rozšířenou působností a pro statutární města Brno, Ostrava a Plzeň, na protiradonová opatření, na zabránění vzniku, rozvoje a šíření TBC, na prevenci kriminality na místní úrovni, na likvidaci nepoužitelných léčiv, na nové, opakované a dodatečné volby do obecních zastupitelstev, na zabezpečení provozu ochranných systémů podzemních staveb (pro Magistrát hl. m. Prahy), na úhradu nákladů spojených se zabezpečením dočasného provozu informačního systému veřejné správy pro živnostenské podnikání, na úhradu výdajů na poštovné. Dále byly obcím poskytnuty účelové prostředky na realizaci programu Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního školství a Podpora rozvoje a obnovy regionální infrastruktury. Celkem obce přijaly do svých pokladen účelové finanční prostředky z rozpočtu kapitoly Všeobecná pokladní správa ve výši 0,7 mld Kč.

**Přehled o přijatých dotacích a půjčkách obcemi a DSO
z rozpočtů jednotlivých kapitol a ze státních fondů k 30.6.2005**

(v mil. Kč)

Kapitola	Celkem	z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Poslanecká sněmovna Parlamentu	0,3	0,3		
Úřad vlády ČR	2,5	2,5		
Ministerstvo práce a sociálních věcí	403,1	343,5	59,6	
Ministerstvo vnitra	10,1	3,6	6,5	
Ministerstvo životního prostředí	79,2	1,0	78,2	
Ministerstvo pro místní rozvoj	397,6	28,2	369,4	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	17,8	0,5	17,3	
Ministerstvo zemědělství	379,3	3,2	342,2	33,9
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	4 719,7	4 717,7	2,0	
Ministerstvo kultury	88,0	43,9	44,1	
Ministerstvo zdravotnictví	55,6	0,1	55,5	
Akademie věd	0,1	0,1		
Národní fond	386,0	38,7	347,3	
Operace státních finančních aktiv	18,5	7,9	10,6	
Všeobecná pokladní správa	13 715,0	13 403,4	311,6	
Státní fond životního prostředí	1 289,5	59,8	1 038,9	190,8
Státní fond dopravní infrastruktury	159,9		159,9	
Státní fond rozvoje bydlení	921,7	14,0	818,9	88,8
Státní fond pro podporu a rozvoj č.kinematografie	1,3		1,3	
Státní fond kultury	0,7	0,7		
C e l k e m	22 645,9	18 669,1	3 663,3	313,5

Další zdroj příjmů obcí představují dotace poskytované přímo z rozpočtu jednotlivých kapitol státního rozpočtu (tabulka č. 6). Prostřednictvím těchto dotací se realizují významné programy, které přispívají k rozvoji municipální infrastruktury. Obce přijaly k 30. červnu z rozpočtů ústředních orgánů státní správy finanční prostředky v celkové výši 6,1 mld Kč, což představuje nepatrný pokles o cca 0,1 mld Kč oproti stejnému období předchozího roku.

Finanční prostředky poskytnuté z **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** činily 4,7 mld Kč, část těchto účelových prostředků zahrnuje přímé náklady na vzdělávání, dotace na soukromé školy, projekty romské komunity, podporu odborného vzdělávání a státní informační politiku.

Ministerstvo práce a sociálních věcí poskytlo obcím účelové dotace ve výši 0,4 mld Kč na aktivní politiku zaměstnanosti a na podporu neziskových subjektů poskytujících sociální služby pro osoby se zdravotním postižením a seniory. Investiční prostředky směřovaly do Programu pořízení a technická obnova majetku ve správě ústavů

sociální péče a byly určeny na odstranění předhavarijních a havarijních stavů zařízení sociální péče včetně domovů důchodců v působnosti územních orgánů formou rekonstrukcí a modernizací.

Obce přijaly z kapitoly **Ministerstva pro místní rozvoj** účelové dotace ve výši 0,4 mld Kč. Finanční prostředky byly použity především v rámci programů Výstavba nájemních bytů a technické infrastruktury ve vlastnictví obcí a Výstavba podporovaných bytů. Další prostředky směřovaly na podporu regionálního rozvoje, na příspěvky a dotace k hypotečním úvěrům na bytovou výstavbu, na obnovu místních komunikací apod.

Z rozpočtu **Ministerstva zemědělství** byly uvolněny obcím k 30. červnu finanční prostředky ve výši 0,4 mld Kč. Převážná část dotací směřovala do oblasti investic na výstavbu a technickou obnovu vodovodů a úpraven vod, čistíren, kanalizací a v rámci programu Státní pomoc při obnově území postiženého povodní v roce 2002. Neinvestiční přijaté dotace byly určeny pro obce především na hospodaření v lesích a na obnovu lesních porostů.

Obce přijaly z rozpočtu **Ministerstva kultury** dotace zejména na Program regenerace městských památkových rezervací a na Program záchrany architektonického dědictví. V investiční oblasti se jednalo o opravy a rekonstrukce významných kulturních objektů.

Z kapitoly **Ministerstva zdravotnictví** byla obcím největší část finančních prostředků uvolněna v investiční oblasti na rekonstrukci a obnovu materiálně technické základny regionálních zdravotnických zařízení.

Významný zdroj příjmů některých obcí představují dotace a půjčky ze státních fondů. Obce přijaly finanční prostředky ve výši 1,3 mld Kč ze **Státního fondu životního prostředí**. Největší část prostředků směřovala k ochraně vod a ovzduší, především se jednalo o realizaci opatření k ochraně zdrojů pitné vody, rozšíření obecních čistíren odpadních vod, rozšíření kanalizačních systémů, výstavbu veřejných částí přípojek a STL plynovodů. Ze **Státního fondu rozvoje bydlení** byly obcím poskytnuty účelové dotace a půjčky ve výši 0,9 mld Kč na výstavbu obecních nájemních bytů, na výstavbu nájemních bytů v obcích pro nízkopříjmové skupiny obyvatel a na výstavbu bytů v domech s pečovatelskou službou. Ze **Státního fondu dopravní infrastruktury** získaly obce účelové prostředky ve výši 0,2 mld Kč na financování dopravní infrastruktury v příslušných oblastech.

V průběhu I. pololetí získaly obce do svých rozpočtů dotace z **Národního fondu** v objemu 0,4 mld Kč. Finanční prostředky směřovaly především na obnovu vodárenství a odpadních vod, na obnovu dopravy, na sanaci povodní postižených oblastí, na ochranu kulturního dědictví, na vzdělávání, apod.

Celkové výdaje obcí dosáhly ke konci prvního pololetí výše 98,1 mld Kč, tj. plnění ve výši 44,4 %.

Porovnání celkových výdajů obcí a DSO v 1. pololetí 2004 a v 1. pololetí 2005

(v mil. Kč)

Ukazatel	Skutečnost 1.pol. 2004	Rozpočet 2005 schválený	Rozpočet 2005 korigovaný	Skutečnost 1.pol. 2005	% plnění korig. rozp.	Index 06 05/04	Rozdíl 06 05-04
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Běžné výdaje (po konsolidaci)	91 445,3	139 700,0	139 666,6	73 817,5	52,9	80,7	-17 627,8
II. Kapitálové výdaje (po konsolidaci)	27 083,5	80 900,0	81 103,3	24 239,8	29,9	89,5	-2 843,7
Výdaje celkem (po konsolidaci)	118 528,8	220 600,0	220 769,8	98 057,3	44,4	82,7	-20 471,5
Saldo příjmů a výdajů (po konsolidaci)	2 811,5	-6 596,7	-6 596,7	5 538,5		197,0	2 727,0

Běžné výdaje obcí tvoří 75,3 % celkových výdajů obcí. K 30. červnu běžné výdaje dosáhly objemu 73,8 mld Kč a představují pokles proti stejnému období minulého roku o 17,6 mld Kč. Tento výrazný pokles je způsoben změnou metodiky finančních toků v oblasti školství. Od 1. ledna 2005 vstoupil v platnost nový školský zákon a přímé náklady na vzdělání pro základní a mateřské školy jsou poskytovány z rozpočtů krajů přímo školám a školským zařízením. To znamená, že tyto finanční prostředky neprocházejí rozpočty obcí, tak jako tomu bylo do konce roku 2004, a výrazným způsobem ovlivňují jejich příjmovou a výdajovou stránku.

Největší položkou, která tvořila více než pětinu běžných výdajů (17,5 mld Kč) nezbytných pro chod obcí a jejich organizací, byl nákup vody, paliv, energie, služeb a ostatních nákupů. V porovnání se stejným obdobím minulého roku je patrné, že dochází k mírnému poklesu čerpání finančních prostředků pro tyto účely.

Součástí běžných výdajů jsou i neinvestiční transfery obyvatelstvu, zejména sociální dávky, které v prvním pololetí dosáhly u obcí částky 7,7 mld Kč (ve stejném období minulého roku 7,8 mld Kč). Čerpání sociálních dávek vyplácených obcemi ke konci prvního pololetí je stabilizované, ve druhém pololetí se očekává nárůst. Sociální dávky jsou plně hrazeny ze státního rozpočtu.

Jedním ze zdrojů čerpání běžných výdajů obcí byla dotace v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k obcím, její součástí byly dotace na dávky sociální péče, příspěvek na výkon státní správy a příspěvek na financování provozních výdajů základních a mateřských škol a speciálních základních a mateřských škol. Kromě těchto titulů byly v ní rovněž zahrnuty dotace na financování provozních výdajů domovů důchodců a ústavů sociální péče a vybraných zdravotnických zařízení, která nejsou napojena na soustavu zdravotních pojišťoven.

Dalším zdrojem financování běžných výdajů byly neinvestiční dotace poskytnuté ze státního rozpočtu a ze státních fondů.

V položce běžné výdaje se promítly zejména výdaje na strategii prevence kriminality, na aktivní politiku zaměstnanosti a na podporu neziskových subjektů poskytujících sociální služby občanům se zdravotním postižením a seniorům. Kromě toho obce čerpaly běžné výdaje na realizaci programů v oblasti památkové péče a na regeneraci městských památkových rezervací, na projekty financované z prostředků Národního fondu na obnovu vodárenství a odpadních vod, na obnovu dopravy, na sanaci povodňových postižených oblastí, na ochranu kulturního dědictví, na vzdělávání.

Kapitálové výdaje obcí se podílely na celkových výdajích 24,7 %, ve srovnání se stejným obdobím minulého roku se v absolutním vyjádření jedná o pokles o 2,8 mld Kč. Úhrnný objem kapitálových výdajů obcí dosáhl ve sledovaném období částky 24,2 mld Kč.

Zdrojem financování kapitálových výdajů byly i dotace ze státního rozpočtu. Jedná se zejména o dotace poskytnuté na výstavbu a technickou obnovu školských a zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče, na výstavbu nájemních bytů, na akce související s ochranou životního prostředí, na budování infrastruktury a na výstavbu a obnovu silniční sítě. Zdrojem kapitálových výdajů obcí jsou rovněž dotace poskytnuté obcím z rozpočtů státních fondů, zejména na realizaci projektů v oblasti životního prostředí a na realizaci záměrů v oblasti bytové politiky.

Většinu kapitálových výdajů financovaly obce ze svých zdrojů, z těchto prostředků realizovaly investiční akce související především s jejich infrastrukturou.

4. Zadluženost obcí

Obce vykázaly ke konci prvního pololetí 2005 **celkový dluh ve výši 77,4 mld Kč** a proti skutečnosti roku 2004 se jedná o nárůst ve výši 2,6 mld Kč. Hlavní město Praha vykázalo nárůst ve výši 3,0 mld Kč, ostatní obce pokles ve výši 0,4 mld Kč.

V celkovém objemu zadluženosti obcí jsou zahrnuty bankovní úvěry od peněžních ústavů, výnosy emitovaných komunálních dluhopisů a návratné finanční výpomoci a půjčky ze státního rozpočtu a ze státních fondů (Státní fond životního prostředí, Státní fond rozvoje bydlení).

Tabulka č.7

Souhrnné údaje o zadluženosti obcí ČR

(v mld Kč)

Ukazatel	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	k 30.6. 2005
úvěry	2,5	4,9	8,7	11,6	13,5	18,0	17,6	18,4	22,6	27,3	35,2	38,5	39,6
komunální obligace		7,6	8,5	11,9	13,2	11,9	10,9	10,1	13,3	15,9	21,7	23,9	25,6
přijaté finanční výpomoci a ostatní dluhy	0,9	1,8	3,1	4,8	7,7	9,1	11,5	12,5	12,4	12,6	13,5	12,4	12,2
celkem	3,4	14,3	20,3	28,3	34,4	39,0	40,0	41,0	48,3	55,8	70,4	74,8	77,4

Obce vykázaly, že v průběhu prvního pololetí roku 2005 přijaly půjčky ve výši cca 4,2 mld Kč (to je o 1,0 mld Kč více než ve stejném období minulého roku) a současně uhradily splátky ve výši 3,5 mld Kč (to je o 0,6 mld více než ke konci prvního pololetí 2004). To znamená, že saldo půjček za sledované období činilo 0,7 mld Kč (to je o 0,4 mld více než ke konci června roku 2004). Obce si opět více půjčovaly než splácely, ale vykázaly výrazně vyšší splátky než v minulých obdobích.

Úvěry, které obce přijaly od peněžních ústavů, byly tak jako v minulých letech i nadále směřovány především na akce související s ochranou životního prostředí a na rozvoj infrastruktury. V průběhu prvního pololetí 2005 došlo k mírnému poklesu přijatých návratných finančních výpomocí, nárůst na položce komunálních obligací je způsoben zaúčtováním kursových rozdílů a je vykázán pouze u měst, která v minulém období emitovala komunální obligace.

Tabulka č.8

Údaje o zadluženosti obcí ČR bez statutárních měst

(v mld Kč)

Ukazatel	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	k 30.6. 2005
úvěry	3,8	6,3	9,9	12,7	14,4	12,9	13,4	14,3	16,5	18,4	19,8	19,6
komunální obligace	0,3	0,9	1,6	1,6	1,4	0,9	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
přijaté finanční výpomoci a ostatní dluhy	1,4	2,7	4,2	6,5	7,6	9,8	10,2	9,8	9,7	9,6	9,1	8,9
Celkem	5,5	9,9	15,7	20,8	23,4	23,6	24,1	24,1	26,2	28,0	28,9	28,5

Hlavní město Praha, města Plzeň, Brno a Ostrava (dále jen „statutární města“) vykázala zadluženost ke konci prvního pololetí ve výši 48,9 mld Kč. Ve sledovaném období žádné město neemitovalo komunální obligace. Nárůst u této položky ve sledovaném období je

způsoben přepočtem podle aktuálních kurzových rozdílů. Vývoj zadluženosti statutárních měst je uveden v následující tabulce.

Tabulka č.9

Údaje o zadluženosti statutárních měst

(v mld Kč)

Ukazatel	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	k 30.6. 2005
úvěry	1,1	2,4	1,7	0,8	3,6	4,7	5,0	8,3	10,8	16,8	18,7	20,0
komunální obligace	7,3	7,6	10,3	11,6	10,5	10,0	9,6	13,3	15,9	21,7	23,9	25,6
přijaté finanční výpomoci a ostatní dluhy	0,4	0,4	0,6	1,2	1,5	1,7	2,3	2,6	2,9	3,9	3,3	3,3
Celkem	8,8	10,4	12,6	13,6	15,6	16,4	16,9	24,2	29,6	42,4	45,9	48,9

Kraje vykázaly ve sledovaném období zadluženost ve výši 1,4 mld Kč, z toho úvěry činily 0,5 mld Kč a návratné finanční výpomoci 0,9 mld Kč. V současné době některé kraje projednávají možnost přijetí úvěru od Evropské investiční banky. Předpokládají, že tyto finanční prostředky použijí na kofinancování investic v oblasti dopravní infrastruktury. Dosud žádný kraj nepodepsal úvěrovou smlouvu. Kraje neemitovaly obligace komunálních dluhopisů, z informací dostupných Ministerstvu financí je patrné, že kraje dosud neuvažují o tomto způsobu získávání mimorozpočtových zdrojů.

V souladu s usnesením vlády č. 346/2004 o regulaci zadluženosti obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby Ministerstvo financí průběžně sleduje vývoj tohoto ukazatele. Z údajů, které jsou obce a kraje povinny předkládat pro vypracování návrhu státního rozpočtu a státního závěrečného účtu, Ministerstvo financí zajistilo propočty ukazatele dluhové služby. Dopisem ministra financí byly dotčené obce upozorněny na překročení ukazatele nad hranici stanovenou ve výši 30 % a současně byly požádány o sdělení důvodů překročení ukazatele a o přijatých opatřeních vedoucích k jeho snížení.

Ministerstvo financí v následujícím období vyhodnotí vyžádané podklady a zváží všechny skutečnosti, které vedly k překročení dané hranice. Přitom bude brána do úvahy např. celková zadluženost obce, celková zadluženost obce v přepočtu na 1 obyvatele, daňová výtěžnost vztažená na 1 obyvatele obce, celková finanční situace obce, trend zadluženosti v minulých letech a velikost obce.

Po celkovém vyhodnocení bude vláda informována o zjištěných skutečnostech včetně návrhů na řešení daného stavu. Je pravděpodobné, že nastartování regulace zadluženosti obcí vedly obce k posouzení rizik a k obezřetnějšímu rozhodování o přijímání dalších úvěrů.